

Jernej Popotnik:

Dinko.

ad jamborom vreščeči galebi — —

Ob barkino obočje enakomerno pljuskanje valov, v svetlih lokih naraščajoči in upadajoči pobrizgi — pene v solčnih žarkih, kakor da se vijejo nad samimi safiri in smaragdi.

In na vse strani morje, široko in vzdrgtavajoče, od vzhoda proti zahodu načrtano z zlatim pasom — odsvitom jutranjega solnca.

Mimo napetih jader bežeči vetrovi — —

Sedela sva med širokimi sodi, polnimi črnega viškega vina, in Dinkov od solnca opaljeni obraz je žarel pred menoj v srečnem smehljaju.

»Mater, praviš, da imaš v mestu, Dinko?« sem ga vprašal in pogleda v košaro, ki je stala napolnjena s smokvami in grozdom na zaboju poleg njega.

»Mater, dà, gospod!« je odgovoril. »Ta-le košara smokev in grozdja je za njo. Vi ne veste, kako imam jaz rad svojo mater! Vse bi ji dal, vse, kar si more poželeti njeno srce. Samo da je srečna in zadovoljna — pa sem srečen in zadovoljen tudi jaz! Bil sem v Avstraliji in še dalje. Nikjer nisem mogel ostati dolgo. Nekaj me je z vso silo vleklo nazaj v domovino. Zdaj ne služim tako dobro, kakor sem služil po svetu, pa sem vsaj doma, blizu matere. Pomažam ji, kolikor morem, da revici ni treba stradati še na stara leta, ko je že itak dosti hudega pretrpela v svoji mladosti. Prevažam gospodu vino z Visa v Split. Hkrati pa skrbim, da živi moja mati v sreči in zadovoljstvu. Plačujem zanjo stanovanje in hrano, kupujem ji obleko in velikokrat ji prinesem tudi kaj takega, kar ona posebno čišla. Najbolj vesela je zmerom smokev in grozdja — —«

In Dinkova ožgana dlan se je spustila na mojo ramo.

»Pa veste še kaj, gospod? ... Ko sem delal v Avstraliji, sem si prihranil toliko denarja, da si bom lahko kupil skromno hišico. Vzel bom mater k sebi, in skupaj bova živela. Hišica bo stala na obali, sredi gaja oljk, smokev in citron. Tudi utica bo stala tamkaj. V utici bo pa sedela moja mati in pletla — jaz bom pa ribaril. Lepo bova živela, gospod, in že vnaprej se veselim tistega časa, ko bom samostojen — —«

Iz morja so zakipeli obrisi razjednega gorovja. Dinko je obmolknil, in njegov pogled je zakrožil nad svetlimi valovi v daljavo. Pa se je nenadoma zopet sklonil k meni.

»Vi imate še mater, gospod?«

»Davno mi je že umrla! Povem ti, dečko: pol srca so mi odtrgali takrat, ko so mi jo pokopali.«

Dinko me je prestrašen pogledal. Ni mogel umeti.

»Jaz na kaj takega ne smem misliti, gospod! Namreč, da bi mi umrla mati . . . Ne, ne — to je neznosna misel! Da bi ostal sam na svetu, sirota? Za enkrat še ne! V hišici ob morju bova živela srečno in veselo še dokaj let, če nama bo dal Bog zdravje. Ej, gospod — in veste še kaj? Ko bova živela v hišici, naju morate obiskati. Da ne boste pozabili! Videli boste mojo mater. Postregel vam bom s smokvami in ribami, spali boste pa na moji postelji. Prepričan sem, da vam bo ugajalo pri nama. Tudi na morje se popeljava — na ribji lov — —«

In zopet je utihnil.

Iz morja kipeči sivi hribi so prišli še bliže. Mrke navpične skale so ostro vrtale v jasno vedrino nebo.

Nad valovi dim — dolg črn parnik je presekal zlati pas na morju in plul mirno na jug.

Zapihal je močnejši veter, jadro se je nagnilo — nad barko krožeči galebi so vzflafotali proti goram — —

Iz morja blesk pozlačenih križev na zvonikih, nad zgnetenimi strehami žareča jasnina, skozi to jasnino pa vijoči se črni trakovi dima iz tvorniških dimnikov, na obali rumeña plast hiš, v solncu pobliskavojoča okna.

Mesto.

V ozadju zalomljeni vihovi pepelnatosivega hribovja, od vrhov do morja globoke brazgotine — napeto opečje skal, kakor da kaže svojo moč v borbi z neprestanimi vetrovi in viharji.

Dinko je vstal, in oči so se mu veselo pobliskale.

»Poglejte, gospod, ta naš divni Split! Kako se sveti, kako žari v solncu — —! Ej, ti Dalmacija, domovina — kako te ljubim! Še v tujini, v Avstraliji, sem mislil nate — in koderkoli sem se vozil po svetu, povsod si mi bila za materjo prva!«

Stal je pred menoj širok in močan, kakor izrezan iz skalovja, ki se je svetilo pred nama. In medtem, ko je njegova desnica natežala vrvi, da so se mu napejale razgaljene prsi in je škripalo v jamboru, je zavila naša barka med parniki, jadrnicami in čolni v pristanišče.

Tak je Jugoslovan!

